

STEM JIJ OOK?

Jouw stem telt!

Kijk voor meer informatie
op: www.stemjijook.nl

Verkiezingen Tweede Kamer

Woensdag 17 maart 2021

Waarom stemmen?

Op wie kun je stemmen?

Waar gaat de Tweede Kamer over?

Stemmen: hoe doe je dat?

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

Waarom stemmen?

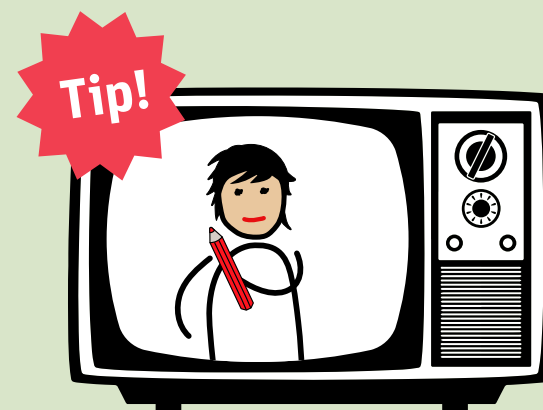

Op woensdag 17 maart 2021 zijn de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Als je 18 jaar of ouder bent, mag jij ook stemmen. Met jouw stem beslis je mee wie er in de Tweede Kamer komt.

De Tweede Kamer beslist over belangrijke plannen voor Nederland.

Een plan gaat alleen door als meer dan de helft van de Tweede Kamerleden het goedvindt.

Bekijk ook het filmpje op www.stemjijook.nl/filmpjes

Wie zitten er in de Tweede Kamer?

In de Tweede Kamer is plaats voor 150 mensen. Dat zijn de Tweede Kamerleden. Met 150 mensen kun je beter overleggen dan met 17 miljoen mensen.

De plaatsen voor de 150 Tweede Kamerleden noemen we zetels. Er zijn 150 zetels. Hoe meer stemmen een politieke partij krijgt, hoe meer mensen uit die partij in de Tweede Kamer mogen.

En... Stem jij ook?

Thomas (20)

Ga je stemmen?

‘Ik weet het nog niet. Ik mag nu wel, want ik ben nu 20 geworden. Ik ga het eerst goed bestuderen.’

Lijkt het je spannend om te stemmen?

‘Nou, ik weet nog niet goed wat ik ga stemmen. Ik wil het ook niet verkeerd doen. Dus ik ga eerst meer informatie vragen. Ik denk dat ik wel ga.’

Hoe ga je meer informatie krijgen?

‘Ik ben in Amerika geboren en heb de verkiezingen in Amerika al gevolgd. Ik praatte daarover met een vriend. Nu ga ik weer met hem praten. En ik stel mijn ouders vragen over politiek.’

Rob (57)

Ga je stemmen?

‘Ja! Ik heb weleens gestemd en ik ga volgende keer ook weer stemmen.’

Waarom?

‘Ik vind het belangrijk om te stemmen op een partij die opkomt voor de aarde. Door mee te doen bepaal jij ook mee.’

Heb je tips voor iemand die nog niet weet of hij moet stemmen?

‘Blijf gewoon rustig. Je kunt van tevoren al wat onderzoek doen. Je moet goed op de lijst kijken. Als je al weet wat je wilt stemmen, komt het wel goed.’

Susanne (34)

Ga je stemmen?

‘Ja. Ik ga me er weer even in verdiepen. Het is alweer vier jaar geleden dat ik meedeelde met de vorige Tweede Kamerverkiezingen.’

Waarom ga je stemmen?

‘Het is zonde om het voorbij te laten gaan: elke stem telt. En zo kan ik toch een beetje vertellen wie ik ben.’

Vind je het spannend om te stemmen?

‘Nee, de mensen bij het stembureau zijn vaak vriendelijk. Soms hebben ze ook haast. Dan denk ik: “Ach, het is ook druk. Vooruit dan maar...”’

Heb je tips voor iemand die nog niet weet of hij moet stemmen?

‘Bespreek het met anderen. Als je de stempas niet begrijpt, kunnen anderen het je uitleggen. Als je het moeilijk vindt om te kiezen, kun je ook de StemWijzer doen. Je kunt ook naar een informatiemiddag toegaan. Daar leer je hoe het zit.’

Waar gaat de Tweede Kamer over?

In Nederland wonen meer dan 17 miljoen mensen.
Voor die mensen moet er veel geregeld worden.
Bijvoorbeeld dat er genoeg werk is. En goede zorg.
Ook moet iedereen zich veilig voelen.

En kunnen genieten van de natuur.
In de Tweede Kamer besluiten mensen over deze dingen.
Die mensen zijn de Tweede Kamerleden.
Zij praten en stemmen over nieuwe regels en wetten.

Hier zie je een paar voorbeelden van onderwerpen die de Tweede Kamerleden bespreken:

Klimaat

Het milieu verandert.
Het wordt warmer op aarde.
Waar komt dat door?
Moeten er misschien minder
auto's komen?
Of alleen nog maar
elektrische auto's?

Zorg

Het is belangrijk dat iedereen
goede zorg krijgt.
Dat kost veel geld.
Moet alle zorg gratis worden?
Wie betaalt dan dokters
en verplegers?

Scholen

Alle kinderen moeten naar school.
Ook kinderen met een beperking
moeten goed onderwijs krijgen.
En de leraren moeten
genoeg betaald krijgen.

Wonen

Er moeten genoeg huizen zijn in Nederland.
Wat kan de regering doen zodat er
ook genoeg huizen zijn
voor mensen met
weinig geld?

Lees op www.stemjijook.nl over welke onderwerpen de Tweede Kamer nog meer gaat.

En wat vind jij? Waar moet de Tweede Kamer aandacht aan geven?

Susanne:

‘De mensen die op de IC
werkten tijdens de eerste
corona-golf zijn helden.
Ze verdienen een extra bonus.
En mensen die hun baan
hebben verloren,
verdienen ook aandacht.
Bijvoorbeeld met een coach.’

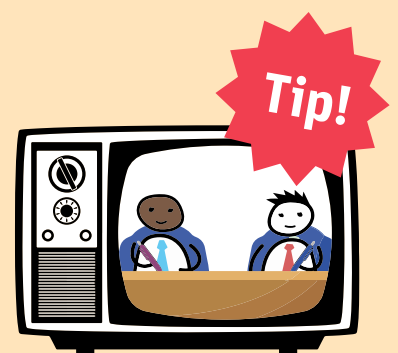
Thomas:

‘Ik vind het belangrijk dat
mensen met een beperking ook
hun centen kunnen verdienen,
met een net contract.
De Tweede Kamer moet zich
daarvoor inzetten.
En ik vind de zorg ook
belangrijk natuurlijk.’

Rob:

‘Nu met corona is er weinig
live muziek.
Ik vind cultuur belangrijk, en
dat mensen daarbij samenkomen.
Armoede is ook een belangrijk
onderwerp.
Rijke mensen hebben teveel geld;
arme mensen krijgen het geld niet.
Het lijkt niet goed verdeeld.’

Meer weten over
de Tweede Kamer?
Bekijk dan
het filmpje op
[www.stemjijook.nl/
filmpjes](http://www.stemjijook.nl/filmpjes)

Op wie kun je stemmen?

Als je gaat stemmen, krijg je een stembiljet.
Op dat stembiljet staan de namen van de politieke partijen.
En ook de namen van de mensen op wie je kunt stemmen.

Hieronder zie je een voorbeeld van een stembiljet.

PVV
Geert Wilders

D66
Sigrid Kaag

SP
Lilian Marijnissen

ChristenUnie
Gert-Jan Segers

VVD
Mark Rutte

CDA
Wopke Hoekstra

GroenLinks
Jesse Klaver

PvdA

STEMBILJET voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer

Kandidatenlijsten

1
VVD

2
PVV
(Partij voor de Vrijheid)

3
CDA

4
Democraten 66
(D66)

5
GroenLinks

6
SP
(Socialistische Partij)

7
Partij van de Arbeid (P.v.d.A)

☐ Rutte, M. (Mark) (m)

1

's-Gravenhage

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Wilders, G. (Geert) (m)

1

Vierden

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Hoekstra, W. (Wopke) (m)

1

Bussum

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Kaag, S. (Sigrid) (v)

1

's-Gravenhage

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Klaver, J.S. (Jesse) (m)

1

's-Gravenhage

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Marijnissen, L. (Lilian) (v)

1

Oss

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

☐ Asscher, L.F. (Lodewijk) (m)

1

Amsterdam

☐ ...

2

...

☐ ...

3

...

☐ ...

4

...

☐ ...

5

...

☐ ...

6

...

☐ ...

7

...

☐ ...

8

...

1

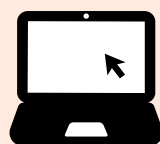
Bovenaan staan de partijen. Kijk eerst waar de **partij** van jouw keuze staat.

2

Bij iedere partij hoort een lange lijst met namen. Kies de **persoon** op wie jij graag wilt stemmen. Veel mensen kiezen de bovenste naam. Maar dat hoeft niet.

Wist je dat ...
de persoon bovenaan de lijst
de 'lijsttrekker' heet?

Op www.stemjijook.nl/partijen
vind je meer informatie over
de politieke partijen

Partij voor de dieren
Esther Ouwehand

SGP
Kees van der Staaij

FVD
Thierry Baudet

50PLUS
Liane den Haan

DENK
Farid Azarkan

**... En er zijn nog veel
meer partijen waar je
op kunt stemmen**

e Kamer op woensdag 17 maart 2021

8	9	10	11	12	13	14	15
ChristenUnie (CU)	Partij voor de Dieren	50PLUS	Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP)	DENK	Forum voor Democratie (FVD)	?	?

1 Hoogland ☐ 2 Leiden ☐ 3 Den Haag ☐ 4 Rotterdam ☐ 5 Utrecht ☐ 6 Amsterdam ☐ 7 Den Haag ☐ 8 Amsterdam ☐	1 Leiden ☐ 2 Den Haag ☐ 3 Rotterdam ☐ 4 Utrecht ☐ 5 Amsterdam ☐ 6 Den Haag ☐ 7 Amsterdam ☐ 8 Den Haag ☐	1 Woerden ☐ 2 Leiden ☐ 3 Den Haag ☐ 4 Rotterdam ☐ 5 Utrecht ☐ 6 Amsterdam ☐ 7 Den Haag ☐ 8 Amsterdam ☐	1 Breda ☐ 2 Den Haag ☐ 3 Rotterdam ☐ 4 Utrecht ☐ 5 Amsterdam ☐ 6 Den Haag ☐ 7 Amsterdam ☐ 8 Den Haag ☐	1 Culemborg ☐ 2 Woerden ☐ 3 Den Haag ☐ 4 Rotterdam ☐ 5 Utrecht ☐ 6 Amsterdam ☐ 7 Den Haag ☐ 8 Amsterdam ☐	1 Amsterdam ☐ 2 Den Haag ☐ 3 Rotterdam ☐ 4 Utrecht ☐ 5 Amsterdam ☐ 6 Den Haag ☐ 7 Amsterdam ☐ 8 Den Haag ☐	1 Zwolle ☐ 2 Den Haag ☐ 3 Rotterdam ☐ 4 Utrecht ☐ 5 Amsterdam ☐ 6 Den Haag ☐ 7 Amsterdam ☐ 8 Den Haag ☐	1 Zwolle ☐ 2 Den Haag ☐ 3 Rotterdam ☐ 4 Utrecht ☐ 5 Amsterdam ☐ 6 Den Haag ☐ 7 Amsterdam ☐ 8 Den Haag ☐
---	---	--	--	---	--	---	---

3

Kleur met het rode potlood
het rondje in bij de persoon
op wie jij wilt stemmen.

Hoe beslis je op wie je stemt?

Stem op een partij die bij jou past

Zoek uit wat politieke partijen willen.
Elke politieke partij vindt andere dingen belangrijk.
Eerst kies je de politieke **partij**.
Daarna bepaal je op welke **persoon** je wilt stemmen.

Tips!

1. Zoek online informatie

- **Kijk op de websites van politieke partijen.**
Of kijk op hun Facebook, YouTube of Instagram.
- **Kijk op www.stemjijook.nl/partijen**
Hier vind je meer informatie over de politieke partijen.

Sommige politieke partij hebben een verkiezingsprogramma in simpele taal.
Dat programma staat dan ook op hun website.

2. Kijk naar een debat

Politici vertellen daar welke plannen ze hebben.

Op 13 februari om 2 uur in de middag is het **Debat in Duidelijke Taal**.
Je kunt dit debat live bekijken op www.stemjijook.nl
Kun je die dag niet?
Dan kun je het debat terugkijken via www.stemjijook.nl/filmpjes

3. Stuur een mail naar een partij en stel je vragen

4. Ga op straat in gesprek

Soms delen mensen op straat folders uit van een politieke partij.
Je kunt die mensen vragen wat de plannen zijn van hun partij.

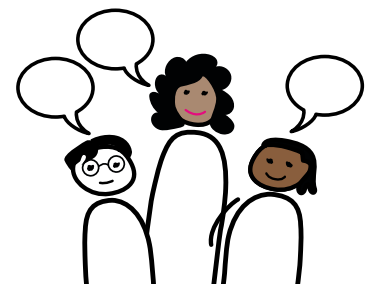
5. Kijk of luister naar de televisie en de radio

In verkiezingstijd gaat het op de televisie en de radio vaak over politiek.

6. Praat met je familie, vrienden of buren

Vraag waarom zij voor een politieke partij kiezen.
Of waarom juist niet.

Maar misschien vinden zij wel andere dingen belangrijk dan jij!
Jij mag zelf kiezen op welke partij je wilt stemmen.

7. Vul een stembulp in op internet

In een stembulp vul je vragen in.
Daarna zie je met welke partij je het vaak eens bent.
De vragen zijn soms best moeilijk.
Daarom kan het handig zijn om de stembulp samen in te vullen.

Kijk op www.stemwijzer.nl

En... hoe beslis jij?:

Susanne:

'Ik lees altijd online, bij de partijen-websites. Ik google veel en dan doe ik de StemWijzer. Soms bespreek ik mijn ideeën ook met mijn ouders of vrienden.'

Thomas:

'Ik praat met een vriend en mijn ouders over politiek. Maar ik wil mijn eigen antwoord vinden. Ik luister wel, maar ik stem niet zoals zij. Ik heb een eigen mening.'

Rob:

'Ik kijk soms naar het journaal of op het internet. Dat doe ik samen met mijn mentor. Dan zie je iemand in de politiek van wie je denkt: "Die vertrouw ik". Dan ga ik eerst meer lezen over die persoon. En dan op diegene stemmen.'

De Nederlandse overheid neemt maatregelen zodat mensen veilig kunnen stemmen.

Ook tijdens corona.

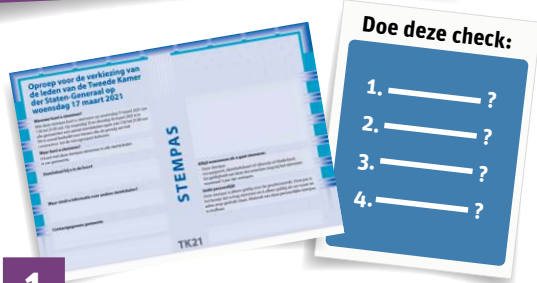
Wist je dat...

Sommige stembureaus zijn al open op **maandag 15 maart** en **dinsdag 16 maart**.

Vanwege corona mag je daar stemmen wanneer je in de risicogroep valt.
Het is dan minder druk.

Stemmen: hoe doe je dat?

Vanwege corona krijg je ook een vragenlijst.
Antwoord je 1 of meer keer JA?
Ga dan niet stemmen.
(Iemand anders kan voor jou stemmen.)

1

Je krijgt een stempas.

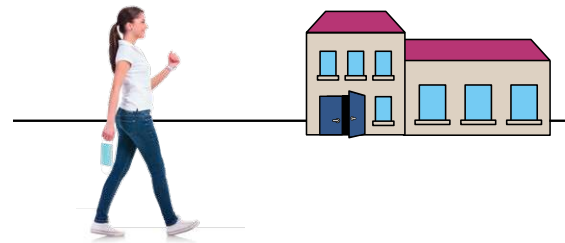
Je krijgt van de gemeente een uitnodiging in de brievenbus. Deze uitnodiging heet een stempas. Op de stempas staat ook welk stembureau het dichtst bij je huis is.

2

Je kiest een politieke partij.

Bedenk voordat je gaat stemmen welke politieke partij jij het beste vindt. Zoek daarom op wat de partijen willen, en praat er met andere mensen over

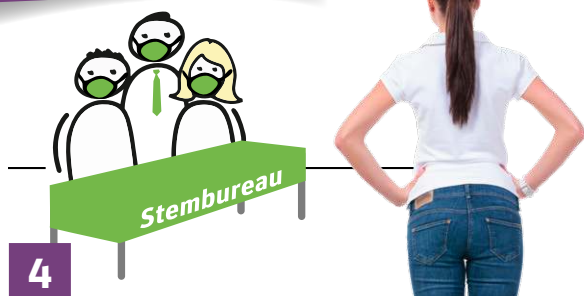

3

Ga naar het stembureau.

Op woensdag 17 maart 2021 ga je met je stempas naar een stembureau. Neem ook je paspoort, identiteitskaart of rijbewijs mee. En je mondkapje. Ieder stembureau is open van half 8 's ochtends tot 9 uur 's avonds.

Vanwege corona moet je in het stembureau een mondkapje op. Vergeet dus je kapje niet!

4

Lever je stempas in.

Op het stembureau lever je je stempas in. Laat ook je paspoort, identiteitskaart of rijbewijs zien. Op het stembureau controleren ze wie je bent.

5

Je krijgt een stembiljet.

Na de controle van je stempas krijg je een stembiljet. Op het stembiljet staan alle politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen. Ook alle mensen op wie je kunt stemmen staan op het stembiljet.

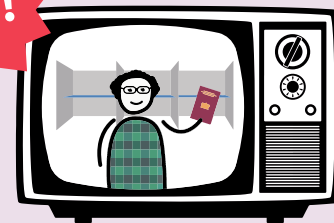

6

Kleur één vakje rood.

Met het stembiljet ga je een stemhokje in. Dat doe je alleen, want er mag niemand met je meekijken als je gaat stemmen. In het stemhokje ligt een rood potlood. Kijk waar de naam staat van de persoon op wie je wilt stemmen. Kleur het rondje voor deze naam rood.

Tip!

Bekijk ook het filmpje 'Hoe kan ik stemmen?' op www.stemjijook.nl/filmpjes

Wist je dat ...

Kiezers van 70 jaar en ouder krijgen een Stempluspas. Daarmee kunnen ze per brief stemmen. Op de Stempluspas staat meer informatie.

7

Lever je stembiljet in.

Vouw het stembiljet weer op en stop het in de stembus.

8

Je hebt gestemd!

Woensdag 17 maart sluiten om 9 uur 's avonds de stembureaus. Daarna worden de stemmen geteld. Je kunt de uitslag lezen op bijvoorbeeld www.nos.nl

Handige informatie

Kun je niet zelf stemmen?

Je mag iemand anders vragen om voor jou te gaan stemmen.

Daar moet je vier dingen voor doen:

1. Vul de achterkant van de stempas in.
2. Zet samen met de andere persoon een handtekening.
3. Geef aan die persoon je stempas en **een kopie** van je paspoort, identiteitskaart of rijbewijs mee.
4. Vertel die persoon op wie je wil stemmen.

Wat moet je doen als je je stempas kwijt bent?

Je kunt een nieuwe stempas vragen.

Dat kan tot 12 maart 2021,

5 uur in de middag.

Je moet daarvoor naar het gemeentehuis.

Hoe vind je het om te stemmen?

Susanne:

‘Ik vind het wel een bijzonder moment. Ik ben altijd benieuwd naar wat eruit komt. Dan kijk ik naar de uitslag op internet en op de TV.’

Rob:

‘We gaan altijd met een bus naar het stembureau. Dan heb je die hokjes. Daar ga je alleen in. Het is best serieus. Ik vind dat het eigenlijk wel vrolijker mag. Het is een bijzondere dag!’

Ben je er klaar voor?

Kleur in wanneer je ja kan zeggen.

Alles ingekleurd?

Je bent klaar om te stemmen.

1 Heb je je stempas?

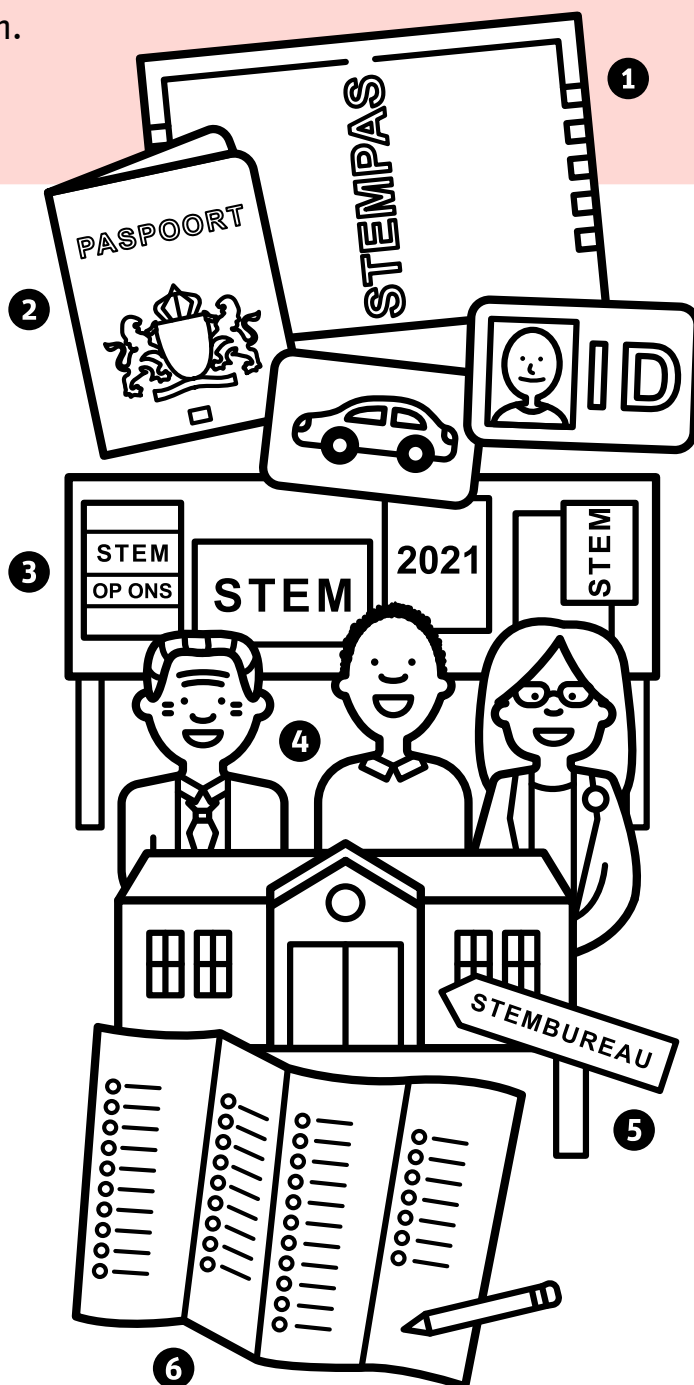
2 Heb je je paspoort, identiteitskaart of rijbewijs?

3 Weet je op welke partij je wilt stemmen?

4 Weet je op welke persoon je wilt stemmen?

5 Weet je naar welk stembureau je gaat?

6 Begrijp je het stembiljet?

Houd je van kleuren?

Op www.stemjijook.nl/kleuren vind je nog meer kleurplaten.

Meer weten? Kijk op www.stemjijook.nl

Ga naar:

- www.stemjijook.nl/filmpjes voor filmpjes over het stemmen
- www.stemjijook.nl/partijen voor meer informatie over de politieke partijen
- www.stemjijook.nl/kleuren voor kleurplaten over de verkiezingen

COLOFON

Samenstelling en tekst:

ProDemos (Sandra Boersma, Stefanie van Gemert, Sedi van Loon)

Vormgeving:

Lidewij Spitshuis ontwerpstudio

Druk: Rodi Rotatiedruk, Diemen

Stem jij ook? is een initiatief van ProDemos.

Wij bedanken de volgende organisaties voor hun bijdrage aan de totstandkoming van *Stem jij ook?* (editie 2021):

Mariska Lamiaud
ontwerpstudio

ProDemos
Hofweg 1H
2511 AA Den Haag
E info@prodemos.nl
I www.prodemos.nl

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat